

BIURO
Badań i Dokumentacji Zabytków
76-200 SŁUPSK
ul. P. Findera 3

Nr inw. 468

EWIDENCJA PARKÓW I OGRODÓW
NA TERENIE WOJEWÓDZTWA SŁUPSKIEGO

miejsowość

GABINO

gmina

USTKA

nazwa

Park

T O M /

IŁOSC EGZ.

4004

BIBLIOTEKA

Zarząd Ochrony Zabytków i Ziem Państw.-Drogi.

Nr 1004
ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78

ARCHIWUM

OŚRODEK OCHRONY

ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU

ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244

Nr 1004

ANALIZA I OCENA WARTOŚCI ZABYTKOWYCH ZAŁOŻEŃ ZIELENI

<p><u>Park</u>, ogród, aleja, zieleń towarzysząca</p> <p>Rodzaj parku/ogrodu: klasztorny, zamkowy, <u>palacowy</u>, dworski, miejski</p> <p>Czas powstania: <u>II poł. XIX w.</u></p> <p>Forma stylowa: <u>Krajobrazowy</u></p> <p>Wielkość: <u>3,0 ha</u></p>		<p>Nazwa: <u>CABINO</u></p> <p>Adres: <u>gm. Matka</u></p> <p>Województwo: <u>śląskie</u></p> <p>Użytkownicy: <u>PGR</u></p>	
--	--	--	--

K R Y T E R I A		0	1	2	3	4	
		zły	mierny	db	b. db		
A	I.	Stopień przetrwania elementów dawnego układu przestrzennego					
	Wartości zabytkowe	1. Osie i ciągi kompozycji (relacja z architekturą)		+			
		2. Układ dróg		+			
		3. Stopień przetrwania starodrzewia			+		
		4. Układ wodny i pierw. ukształt. terenu			+		
		5. Zachowanie dawnych elementów architektury i malej architektury			+		
	II.	Wartość układu przestrzennego					
		1. Jednorodność stylu całego układu lub wysoka czytelność nawarstwień stylowych		+			
		2. Wartość historyczna układu (dawność)		+			
		3. Wartość obiektów architektury		+			
		4. Reprezentatywność lub unikalność w skali regionu lub kraju		+			
		5. Wartości krajobrazowe i estetyczne			+		
	III.	Wartości tradycji historycznej (w sensie potencjalnych walorów turystycznych)					
		1. Związek obiektu z postaciami lub wydarzeniami historycznymi	+				
	Wartości zabytkowe ogółem					14	
B	I.	Wartości przyrodnicze i ekologiczne					
	Wartości przyrodnicze i ekologiczne	1. Rzadkie gatunki drzew i krzewów		+			
		2. Drzewa o charakterze pionników przyrody			+		
		3. Intensywność zadrzewienia		+			
		4. Stan zdrowotny drzewostanu		+			
		5. Znaczenie ekologiczne			+		
	Wartości przyrodnicze ogółem					7	
Ogólna ocena obiektu					21		

Analizę sporządził:

Data:

End. - 1976r.

Uwaga dotycząca koniecznej doraźnej interwencji w zakresie zmiany sposobu użytkowania obiektu oraz działań konserwatorskich w odniesieniu do zadrzewienia i obiektów architektonicznych — podać na odwrocie karty!

KATALOG PARKÓW woj śląskiego
pow. .... tom .....

RODZAJ DOKUMENTACJI: **E W I D E N C J A   P A R K U**
GABINO gmina USTKA

AUTORZY OPRACOWANIA:

1.	<u>inż. W. Wierzchowiecki</u>	podpis	<i>Mielinski</i>
2.	<u>inż. K. Wierzchowiecka</u>	podpis	<i>Stojanek</i>
3.	<u>J. Grębowicz</u>	podpis	<i>[signature]</i>
4.	<u>Ba Witkowska</u>	podpis	<i>[signature]</i>
5.	<u>mgr O. Sycz</u>	podpis	<i>[signature]</i>

KONSULTANCI:

1.	.....	podpis	.....
2.	.....	podpis	.....

ZLECENIODAWCA

Urząd Wojewódzki w Śląsku
Wydział Kultury i Sztuki
Wojewódzki Konserwator Zabytków

ROK OPRACOWANIA: 1976

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA
NINIEJSZEGO OPRACOWANIA:

A R C H I W U M
OŚRODEK OCHRONY
ZABYTKOWEGO KRAJOBRAZU
ul. Szwoleżerów 9 tel. 621 62 41 w. 244
Nr inw. 7004
Nr inw.

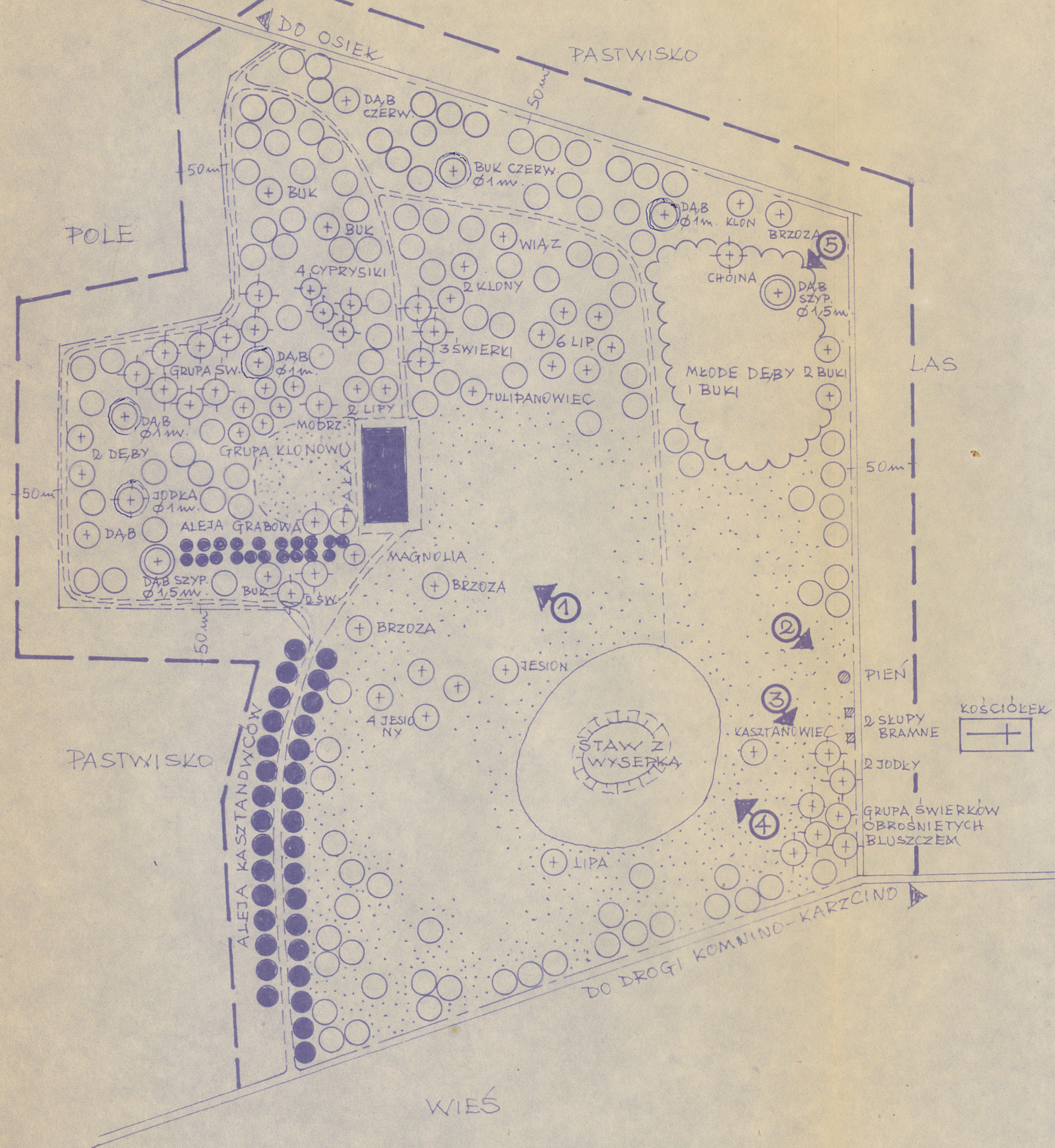
BIBLIOTEKA
Zarząd Ochrony i Konserwacji Zespołu Pałac. Ogrod.
ul. Szwoleżerów Nr 9, tel. 29-67-78
Nr inw. 7004 dep

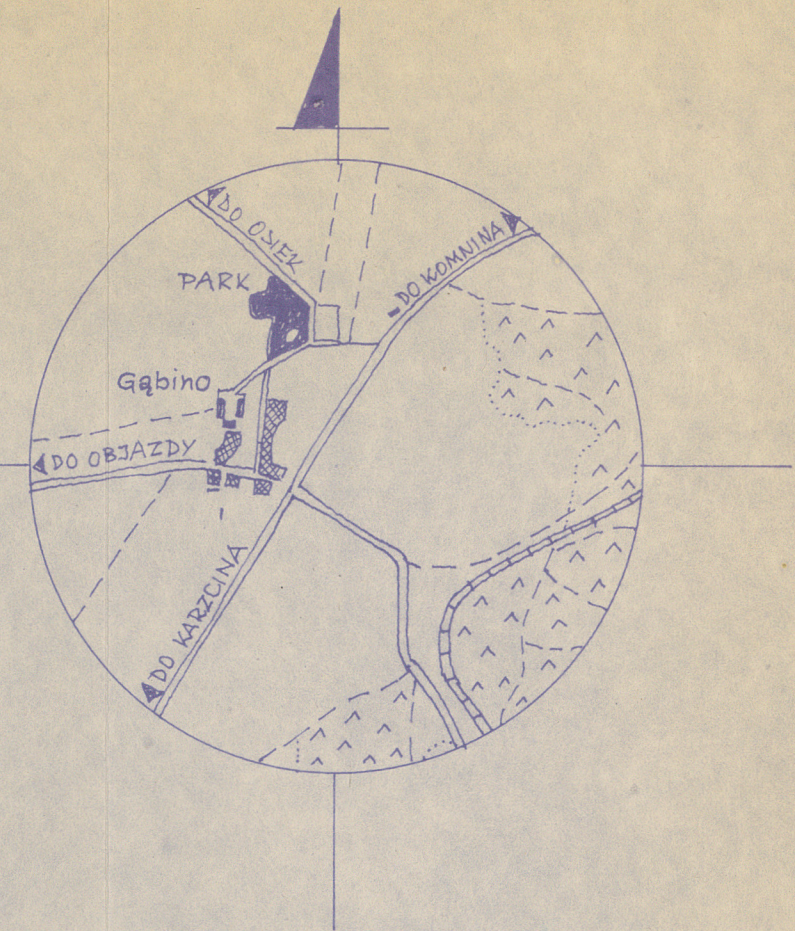
METRYCZKA		PARKU		OGRODU	
1	Adres:	Miejscowość /dzielnica, ulica nr posesji/ GABINO	gmina Ustka	powiat	województwo śląskie
2	Nazwa parku:	aktualna wiejski	dawna pałacowy		
3	Rodzaj parku i stan jego zachowania:	Park pałacowy. Podstawowe funkcje - czytelne. Wyposażenie zniszczone. Stan techniczny drzew - dobry.			
4	Czas powstania:	Druga połowa XIX w. Styl krajobrazowy			
5	Położenie parku:	ca 250 m w kierunku zachodnim od drogi Karzeino-Komnino			
6	Powierzchnia parku:	ogółem ha ca 3,0	w tym wód w ha 0,01	czy są na niej budynki i jakie pałac	
7	Użytkownik parku:	Kombinat PGR Objazda Zakład Rolny Gąbino			
8	Czy jest w rejestrze:	dane i nr rejestru	nie występuje		
9	Istniejące dokumentacje /data i autor/:	pomiar sytuacyjno-wysokościowy		inwentaryzacja zieleni	
		brak		brak	
		studium historyczne brak		założenia techniczno-ekonomiczne brak	
		techniczne, branżowe dokumentacje i ekspertyzy brak			
10	Przeprowadzone dotychczas remonty:	nie przeprowadzano			

SZKIC POŁOWY PARKU W GABINIE

ORIENTACJA
SKALA 1:25 000

	ZADRZEWIENIE TYPU PARKOWEGO
	ZADRZEWIENIE ± JEDNORODNE
	DRZEWA DOMINUJĄCE
	DRZEWA POMNIKOWE
	ALEJE
	PRZESTRZENIE TRAWIASTE
	ŚLADY CIĄGÓW SPACER.-KOMUNIKAC.
	STANOWISKA FOTO
	GRANICE PARKU
	GRANICA OCHRONY EKOLOGICZNEJ /50m./

I. KRÓTKA ANALIZA HISTORYCZNA

I.1. Ewolucja układu przestrzennego

Park w Gąbinie powstał planowo prawdopodobnie w drugiej połowie XIX w. w oparciu o resztki starego boru, w którym dominowały dęby. Na początku XX w. w parku dokonano nasadzeń drzew i krzewów obcego pochodzenia, z których niewiele zachowało się do dzisiaj. Rezydencja należała do rodziny von Bandemer a park był na wyłączny użytek rezydentów. Zatarty szczegółowy układ przestrzenny oraz całkowita dewastacja, uniemożliwia prześledzenie powstałych przekształceń.

I.2. Dawne plany

Nie odnaleziono żadnych dawnych planów ani fotokopii.

I.3. Źródła do dziejów parku

Na temat parku w Gąbinie nie istnieją żadne źródła monograficzne o charakterze historycznym. Nie udało się również uzyskać żadnej wiarygodnej informacji ustnej.

II. CHARAKTERYSTYKA STANU ISTNIEJĄCEGO

II.1. Układ przestrzenny

Część południowa i południowo-wschodnia parku jest mało zadrzewiona. Podstawowymi funkcjami w tej części są: pałac, w którym mieści się przedszkole, świetlica i mieszkania pracowników oraz staw z małą wyspą. W linii ogrodzenia biegnącego wzdłuż granicy wschodniej znajdują się 2 słupy kamienne oraz resztki muru, który kiedyś okalał cały park.

Za pałacem znajduje się półokrągła polanka trawiasta. Część północną parku oraz północno-zachodnią jest pokryta gąszczem drzew i samosiewu. W parku można odczytać nikielne ślady ciągów spacerowych. Do pałacu wiedzie przetrzebiona aleja kasztanowców. Od pałacu w kierunku zachodnim istnieje zniszczona aleja grabowa. Park jest ogrodzony częściowo deskami żelbetonowymi a częściowo siatką na słupkach metalowych.

II.2. Skrócona inwentaryzacja drzew

W parku rośnie ca 1200 szt drzew w wieku od 50-100 lat z tym że niektóre dęby są znacznie starsze. W zbiorze dendrologicznym, swój udział mają następujące rodzaje:

- dęby szypułkowe / <i>Quercus robur</i> /	25 %
- buki pospolite / <i>Fagus silvatica</i> /	20 %
- kasztanowce / <i>Aesculus hippocastanum</i> /	5 %
- lipy drobnolistne / <i>Tilia cordata</i> /	5 %
- klony pospolite / <i>Acer platanoides</i> /	10 %
- jesiony wyniosłe / <i>Fraxinus excelsior</i> /	5 %
- wiązy i graby	5 %
- świerki pospolite / <i>Picea excelsa</i> /	25 %

Z drzew dominujących na uwagę zasługują:

- tulipanowiec amerykański /*Liriodendron tulipifera*/
- ~~M~~agnolia /*Magnolia Kobus*/
- choina kanadyjska /*Tsuga canadensis*/
- jodła biała /*Abies alba*/ o średnicy pnia 1,0 m
- dąb czerwony /*Quercus borealis*/
- buk czerwonolistny /*Fagus silvatica* var. *atropurpurea*/
- cyprysik Lawsona /*Chamaecyparis Lawsoniana*/

W parku rosną 2 dęby szypułkowe o charakterze pomnikowym, każdy z nich ma średnicę pnia co 1,5 m. Park jest pozbawiony podszytu z krzewów, za to posiada zwarty samosiew, który w części północno-wschodniej, stworzył już młody las dębowo-bukowy. Stan techniczny starodrzewu jest na ogół dobry.

II.3. Analiza stopnia zachowania układu zabytkowego

Jedynymi elementami, które zachowały się są: starodrzew, zarysy łąk i ciągów komunikacyjnych, aleje kasztanowców i grabów /mocno zniszczone/ oraz staw. Wszystkie pozostałe elementy układu przestrzennego i wyposażenia - uległy całkowitemu zniszczeniu. Park pozostaje w swoich dawnych granicach. Po drugiej wojnie, na obszarze parku, nie wzniesiono żadnych budynków.

II.4. Rola obiektu w krajobrazie

a/ zurbanizowanym

Nie ma znaczenia

b/ naturalnym

Park stanowi doskonały akcent plastyczny i topograficzny - wsi. Jest dobrym komponentem krajobrazu wraz z otaczającymi łąkami i polami.

III. WNIOSKI DOTYCZĄCE

III.1. Granice ochrony konserwatorskiej

a/ ochrony układu parku

Z uwagi na zniszczony układ przestrzenny nie określa się granicy ochrony układu.

b/ ochrony ekologicznej

Wzdłuż granic wschodnich, północnej i południowej ustala się pas szer. 50 m. W obszarze tym, łącznie z obszarem parku nie należy lokalizować żadnych urządzeń na i podziemnych mogących mieć wpływ na zanieczyszczenie gleby czy atmosfery, lub mogących zachwiać istniejące stosunki wodne.

c/ ochrony kompozycji widokowej

Nie dotyczy.

III.2. Zmiany dotychczasowego sposobu użytkowania

Park ulega samodevastacji poprzez zarastanie /zagęszczanie/. Stąd konieczność przeprowadzenia natychmiastowych zabiegów sanitarnych, poprzez prześwietlenie koron, przecięcie samosiewu i usunięcie suszu.

III.3. Zakresu renowacji

Nie wnosi się specjalnych rygorów dot. zachowania stylu, /wartość mierna/ z zastrzeżeniem zachowania starodrzewu oraz stawu wraz z otaczającą łąką.

UWAGA: Park nie kwalifikuje się, aby zamieścić go
- w rejestrze zabytków.

FIG. 1 - CABINO - Park
Palace

FOT. 2 - GABINO - Park
Ścięty pień potężnego drzewa

FOT. 3 - GABINO - Park
Pomryte bluszczem paie szierkone

FOT. 4 - GABINO - Park
widok pałacu, na pierwszemu planie staw

FOT. 5 - GABINO - Park

Pień 1 konary poaniłowanego dębu szypułkowego